

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра приватного права
Кафедра права інтелектуальної власності та патентної юстиції**

ІТ-ПРАВО, КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ШІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції**

28 березня 2026 р.

Одеса
Фенікс
2026

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора **Є. О. Харитонова**,
докторки юридичних наук, професорки **І. В. Давидової**

Упорядники-укладачі:

Давидова І. В. — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Калітенко О. М. — кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Бобейко Н. І. — лаборантка кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія».

ІТ-право, кібербезпека та ШІ в умовах гібридної війни :
I-92 матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 28 берез. 2026 р.) / за заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. Є. О. Харитонова, д-ра юрид. наук, проф. І. В. Давидової. Одеса : Фенікс, 2026. 300 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.33701>

ISBN 978-617-8763-22-0

Збірник містить матеріали доповідей, присвячені актуальним проблемам ІТ-права, кібербезпеки, цифрової трансформації суспільних відносин, правового регулювання штучного інтелекту та захисту інформації в умовах гібридної війни, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 26 березня 2026 року в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення науковців, викладачів, здобувачів освіти, практикуючих юристів, фахівців у сфері інформаційних технологій і кібербезпеки з результатами сучасних досліджень щодо правових, організаційних і технологічних аспектів функціонування цифрового середовища в умовах сучасних викликів. Матеріали видання можуть бути використані в науковій, освітній і практичній діяльності, а також під час подальшого вдосконалення правового регулювання цифрових відносин і забезпечення кібербезпеки України.

342.95 : 343.32 (477) : 351.863

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти і структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Всеукраїнської наукової конференції

Харитонов Є. О. – завідувач кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія», д-р юрид. наук, проф. (голова);

Федотов О. П. – начальник науково-дослідної частини, професор кафедри морського, митного та інформаційного права, д-р юрид. наук, проф. (заступник голови);

Харитонova О. І. – завідувачка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, д-р юрид. наук, проф.;

Галупова Л. І. – доцентка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, канд. юрид. наук, доц.;

Зубар В. М. – професор кафедри приватного права, канд. юрид. наук, проф.;

Калітенко О. М. – професорка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Кривенко Ю. В. – доцентка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Токарева В. О. – доцентка кафедри приватного права, д-р юрид. наук, доц.;

Бобейко Н. І. – лаборантка кафедри приватного права.

2. Cataleta M. S. The Fragility of Human Rights Facing AI. 2021 // HAL : сайт. URL: <https://hal.science/hal-03289002v1/file/Paper%20No%202%20East-West%20Center.pdf>

3. Homam el T., Polok B., Ahmed Rana A. Balancing Potential and Peril: The Ethical Implications of Artificial Intelligence on Human Rights. *Multicultural Education*. 2023. Vol. 9, No. 6. Pp. 94–101.

4. Donahoe E., MacDuffee M. Metzger. Artificial Intelligence and Human Rights. *Journal of Democracy*. 2019. Vol. 30, Iss. 2. Pp. 115–126.

5. Sai Teja B. Ethical implications of artificial intelligence: a review of early research and perspectives. *International Engineering Journal for Research & Development*. 2022. Vol. 7, Iss. 1. Pp. 1–8.

Журило Сергій Сергійович

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, права та управління бізнесом
Одеського національного економічного університету

ДО ПИТАННЯ ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Корупція у сфері публічного управління є однією з ключових проблем сучасної держави, що негативно впливає на ефективність функціонування органів влади, економічний розвиток країни та рівень довіри громадян до державних інституцій. Її поширення призводить до порушення принципів законності, справедливості та прозорості діяльності органів державної влади й місцевого самоврядування. Саме тому формування ефективної антикорупційної політики є одним із пріоритетних напрямів державного управління в Україні.

Антикорупційна політика у сфері публічного управління передбачає комплекс правових, організаційних та інституційних заходів, спрямованих на запобігання корупційним проявам, виявлення правопорушень та притягнення винних осіб до відповідальності. Її ефективність значною мірою залежить від належного законодавчого забезпечення, функціонування спеціалізованих антикорупційних органів, а також від рівня координації між державними інституціями.

Законодавчою основою антикорупційної політики в Україні є Конституція України, Закони України «Про запобігання корупції», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про Вищий антикорупційний суд», а також інші нормативно-правові акти, що регулюють питання боротьби з корупцією. Важливе значення має Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки, затверджена Законом України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки». Основною метою цієї стратегії є забезпечення системності та узгодженості антикорупційних заходів, удосконалення механізмів запобігання корупції та підвищення рівня доброчесності у діяльності органів публічної влади.

Протягом останніх років в Україні було проведено масштабне реформування антикорупційної системи. Зокрема, у процесі реалізації Антикорупційної стратегії на 2014–2017 роки було створено спеціалізовані антикорупційні органи: Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру (САП), Національне агентство з розшуку та управління активами (АРМА), а також Вищий антикорупційний суд (ВАКС). Створення зазначених органів стало важливим етапом у формуванні сучасної антикорупційної інфраструктури держави.

Особливе місце у системі антикорупційних органів займає Національне агентство з питань запобігання корупції. НАЗК є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, основним завданням якого є формування та реалізація державної антикорупційної політики. До його повноважень належать розроблення антикорупційної стратегії та державної програми її виконання, проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів, контроль за дотриманням вимог фінансового контролю, перевірка декларацій посадових осіб, моніторинг способу життя суб'єктів декларування, виявлення та врегулювання конфлікту інтересів, а також координація міжнародного співробітництва у сфері боротьби з корупцією.

Попри значний прогрес у створенні антикорупційної системи, проблема ефективності її функціонування залишається акту-

альною. Однією з ключових проблем є відсутність територіальних органів НАЗК. Закон України «Про запобігання корупції» передбачає можливість створення таких органів, однак на практиці вони досі не функціонують. У результаті значна частина повноважень щодо запобігання корупції на місцевому рівні покладається на уповноважених осіб у державних органах та органи Національної поліції.

Разом із тим діяльність поліції у сфері складання адміністративних протоколів за корупційні правопорушення не є основною та профільною. Це створює ризики недостатнього контролю та неповного охоплення всіх корупційних правопорушень. Йдеться, зокрема, про порушення вимог фінансового контролю, недотримання обмежень щодо отримання подарунків, конфлікту інтересів, сумісництва та інших обмежень, передбачених антикорупційним законодавством.

У зв'язку з цим важливим напрямом удосконалення антикорупційної політики є створення територіальних підрозділів НАЗК. У 2023 році це питання вже аналізувалося НАЗК у межах реалізації Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Було запропоновано декілька моделей організації територіальних підрозділів: зі статусом юридичної особи, із централізованим управлінням адміністративними функціями або без статусу юридичної особи як структурних підрозділів центрального апарату.

Серед основних переваг створення територіальних органів НАЗК визначено розширення представництва агентства в регіонах, збільшення охоплення суб'єктів контролю, підвищення оперативності виявлення корупційних порушень та покращення взаємодії з місцевими громадами. Наявність регіональних підрозділів дозволила б ефективніше здійснювати моніторинг діяльності органів місцевого самоврядування та державних адміністрацій, своєчасно реагувати на корупційні ризики та забезпечувати належну превентивну роботу.

Водночас НАЗК звернуло увагу і на певні недоліки створення територіальних органів. Серед них – необхідність значних фі-

нансових витрат на утримання персоналу, матеріально-технічне забезпечення, ризик дублювання функцій центрального апарату, а також складність реалізації такої реформи в умовах воєнного стану. Крім того, наголошувалося на обмеженому обсязі повноважень, які можуть бути передані на регіональний рівень.

Однак зазначені аргументи не можна вважати беззаперечними. Саме в умовах воєнного стану проблема ефективного контролю за використанням бюджетних коштів, гуманітарної допомоги та ресурсів держави набуває особливої актуальності. Відсутність територіальних підрозділів НАЗК суттєво ускладнює оперативне реагування на корупційні правопорушення в регіонах та обмежує можливості здійснення превентивних заходів.

Крім того, кожен регіон України має власну специфіку корупційних ризиків. Централізована система управління не завжди дозволяє врахувати місцеві особливості, своєчасно реагувати на порушення та забезпечувати ефективну взаємодію з громадськістю й антикорупційними активістами. Створення територіальних органів сприяло б посиленню комунікації з населенням, проведенню роз'яснювальної та просвітницької роботи, а також підвищенню рівня правової культури у сфері запобігання корупції.

Не менш важливим є питання оперативності реагування. Наявність територіальних підрозділів дозволила б швидше виявляти факти порушень антикорупційного законодавства, проводити перевірки, здійснювати моніторинг діяльності посадових осіб та забезпечувати належне документування правопорушень. Це, у свою чергу, позитивно вплинуло б на ефективність реалізації державної антикорупційної політики загалом.

Ураховуючи викладене, доцільним є повернення до питання створення територіальних підрозділів НАЗК та розроблення поетапного механізму їх впровадження. Оптимальним варіантом може стати реалізація пілотних проєктів у найбільш стратегічно важливих регіонах із подальшим поширенням позитивного досвіду на всю територію України. Такий підхід дозволить оцінити ефективність функціонування регіональних підрозді-

лів, визначити оптимальну модель їх організації та мінімізувати можливі ризики.

Отже, антикорупційна політика у сфері публічного управління є складним та багатогранним процесом, який потребує постійного вдосконалення. Незважаючи на створення сучасної системи антикорупційних органів, ефективність їх діяльності значною мірою залежить від рівня організаційного забезпечення, координації та наближеності до регіонального рівня. Створення територіальних підрозділів НАЗК може стати важливим кроком до посилення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства, підвищення прозорості діяльності органів влади та зміцнення довіри суспільства до державних інституцій. Реалізація таких змін сприятиме підвищенню ефективності антикорупційної політики та забезпеченню сталого розвитку України.

Зубар Володимир Михайлович

кандидат юридичних наук, професор,

професор кафедри приватного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

БЛОКЧЕЙН ТА ЙОГО РОЛЬ У ТРАНСФОРМАЦІЇ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Цифровізація економіки та стрімкий розвиток інформаційних технологій суттєво впливають на механізми регулювання суспільних відносин, у тому числі й корпоративних. Однією з найбільш перспективних технологій сучасності є блокчейн (blockchain) – технологія розподіленого реєстру, яка забезпечує безпечне, прозоре та незмінне зберігання інформації. Саме блокчейн став технологічною основою для розвитку багатьох цифрових інструментів, серед яких особливе місце займають смарт-контракти. У сучасних умовах блокчейн розглядається не лише як технологічне нововведення, а й як важливий інструмент модернізації корпоративного управління та правового регулювання корпоративних відносин.

Актуальність дослідження ролі блокчейну у корпоративній сфері обумовлена необхідністю підвищення ефективності корпо-